

СЪД НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ
TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAL SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
CURTEA DE JUSTIȚIE A COMUNITĂȚILOR EUROPENE
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

9 март 1978 година*

„Неприлагане от националния съд на закон, който противоречи на
общностното право“

[...]

По дело 106/77

с предмет искане, отправено до Съда на основание член 177 от Договора за ЕИО от Pretore di Susa (Италия), за постановяване във връзка с висящото пред този съд дело между

Amministrazione delle Finanze dello Stato

и

Simmenthal SA, със седалище в Monza,

на преюдициално заключение за тълкуване на член 189 от Договора за ЕИО, и по-специално на последиците от прякото приложение на общностното право в случай на конфликт с евентуални противоречащи разпоредби на вътрешното право,

СЪДЪТ,

в състав: г-н Н. Kutscher, председател, г-н М. Sørensen и г-н G. Bosco, председатели на състави, г-н А. М. Donner, г-н Р. Pescatore, г-н А. J. Mackenzie Stuart и г-н А. O’Keefe, съдии,

генерален адвокат: г-н G. Reischl,

секретар: г-н А. Van Houtte,

постанови настоящото

* Език на производството: италиански.

Решение

[...]

От правна страна

- 1 С определение от 28 юли 1977 г., постъпило в Съда на 29 август 1977 г., по член 177 от Договора за ЕИО Pretore di Susa отправя до Съда два преюдициални въпроса относно принципа за пряко приложение на общностното право, установен в член 189 от Договора, с оглед да се определи действието на този принцип в случаите, когато норма на Общността противоречи на последваща разпоредба на вътрешното право.
- 2 Следва да се припомни, че в предишен стадий на производството Pretore отправя до Съда преюдициални въпроси, предназначени да му дадат възможност да прецени дали санитарните такси, наложени на вноса на говеждо и телешко месо по консолидирания текст на италианските санитарни закони, чийто размер е бил определен по скала, анексирана към Закон № 1239 от 30 декември 1970 г. (GU № 26 от 1 февруари 1971 г.), са съвместими с Договора и с определени разпоредби на вторичното право, по-специално с Регламент (ЕИО) № 805/68 на Съвета от 27 юни 1968 година за общата организация на пазара на говеждо и телешко месо (ОВ L 148, стр. 24).
- 3 След отговорите, дадени от Съда в Решение от 15 декември 1976 г. по дело 35/76 (Recueil, стр. 1871), Pretore постановява, че налагането на въпросните такси е несъвместимо с разпоредбите на общностното право и нарежда на италианската държавна финансова администрация да възстанови недължимо събраните такси, увеличени с лихви.
- 4 Администрацията обжалва това решение.
- 5 Като отчита изтъкнатите от страните по време на производството по обжалването доводи, Pretore постановява, че поставеният пред него въпрос се отнася до противоречие на определени норми на общностното право и последващо вътрешно право, а именно Закон № 1239/70.
- 6 Той отбелязва, че за да разреши такъв въпрос, съгласно новата съдебна практика на италианския конституционен съд (решения № 232/75 и № 205/76 и определение № 206/76) въпросът за противоконституционността на горепосоченият закон по член 11 от Конституцията, трябва да бъде отнесен към самия Конституционен съд.
- 7 Имайки предвид, от една страна, постоянната съдебна практика на Съда относно прилагането на общностното право в правните системи на държавите-членки, а от друга страна, неблагоприятните последици, които

могат да възникнат, ако вместо по свой почин да обяви, че даден закон, който възпрепятства пълно действие на общностното право, е неприложим, вътрешен съд е задължен да повдигне въпроса за конституционността, Pretore отправя до Съда два въпроса, формулирани както следва:

- а) След като в съответствие с член 189 от Договора за ЕИО и постоянната съдебна практика на Съда на Европейската общност пряко приложимите общностни разпоредби трябва независимо от която и да е вътрешна разпоредба или практика на държавите-членки да имат пълно и цялостно действие и да бъдат еднакво прилагани в техните правни системи, с цел да защитят субективните права, породени в полза на частноправните субекти, следва ли обхвата на тези разпоредби да бъде тълкуван в смисъл, че евентуални последващи вътрешни норми, които противоречат на тези общностни разпоредби, трябва да се считат за неприложими по право, без да се чака тяхното премахване с акт на самия вътрешен законодател (отмяна) или на други конституционни органи (обявяване на противоконституционност), по специално ако се приеме по отношение на втората хипотеза, че след като вътрешното право продължава да бъде напълно приложимо, до обявяването на противоконституционността е невъзможно да бъдат прилагани общностните разпоредби и следователно тяхното пълно, цялостно и еднакво прилагане, както и субективните права, породени в полза на частноправните субекти, не могат да бъдат гарантирани?
- б) Във връзка с първия въпрос, ако се допусне че общностното право приема, че защитата на субективните права, породени в резултат на „пряко приложими“ общностни разпоредби, може да бъде отложена до фактическата отмяна от компетентните национални органи на евентуалните национални мерки, които противоречат на тези общностни норми, трябва ли такава отмяна при всички случаи да има пълно и цялостно обратно действие, с цел да се избегне каквото и да е увреждане на тези субективни права?

Относно сезирането на Съда

- 8 В устното си становище представителят на италианското правителство обръща внимание на Съда на решение № 163/77 на Конституционния съд от 22 декември 1977 г., постановено в отговор на въпроси за конституционността, повдигнати от съдилищата в Милано и в Рим, което обявява за противоконституционни определени разпоредби на Закон № 1239 от 30 декември 1970 година, включително разглежданите в рамките на спора, висящ пред Pretore di Susa.
- 9 Поддържа се становището, че след като спорните разпоредби са били отменени с обявяването им за противоконституционни, повдигнатите от

Pretore въпроси били ирелевантни, поради което не било необходимо да им се дава отговор.

- 10 В това отношение следва да се припомни, че в съответствие с последователната си практика Съдът приема, че е сезиран с преюдициално запитване, отправено на основание член 177 от Договора за ЕИО, докато запитването не бъде оттеглено от съда, от който го е направил, или отменено при обжалване от по-горен съд.
- 11 Посоченото съдебно решение, постановено в рамките на производство, което не е свързано по никакъв начин с довелото до сезиране на Съда дело, не може да породи такъв резултат и Съдът не може да прецени неговото действие по отношение на трети страни.
- 12 Поради това предварителното възражение на италианското правителство трябва да бъде отхвърлено.

По същество

- 13 Основната цел на първият въпрос е да определи какви последици произтичат от прякото прилагане на разпоредбата на общностното право в случай на несъвместимост с последваща разпоредба на законодателството на държава-членка.
- 14 Разгледано в тази перспектива, прякото прилагане означава, че нормите на общностното право трябва да имат пълно и еднакво действие във всички държави-членки от момента на влизането им в сила и за целия срок на тяхното действие.
- 15 Следователно тези разпоредби са пряк източник на права и задължения за всички, до които се отнасят, независимо дали това са държави-членки или частноправни субекти, които са страни по правоотношения, регулирани от правото на Общността.
- 16 Тази последица също така засяга всеки съд, чиято задача като орган на държава-членка е да защитава в рамките на своята компетентност правата, предоставени на частноправните субекти от общностното право.
- 17 Освен това в съответствие с принципа на предимство на общностното право действието на разпоредбите на Договора и на директно приложимите актове на институциите в отношението им с вътрешното право на държавите-членки е такова, че със самото си влизане в сила тези разпоредби и актове не само правят неприложима по право всяка противоречаща им разпоредба на съществуващото вътрешно право, но доколкото са интегрална част от вътрешния правов ред, приложим на територията на всяка от държавите-членки, и имат предимство пред него, те също така възпират валидното

приемане на нови законодателни актове, доколкото последните биха били несъвместими с общностните разпоредби.

- 18 Признаването на каквото и да било правно действие на национални законодателни актове, които навлизат в сферата, в която Общността упражнява законодателната си власт, или които по друг начин са несъвместими с разпоредбите на общностното право, би означавало отричане на действието на задълженията, поети безусловно и неотменимо от държавите-членки съгласно Договора, което би застрашило самите основи на Общността.
- 19 Същата концепция произтича от системата на член 177 от Договора, който предвижда, че всяка национална юрисдикция може да отправи запитване до Съда, всеки път, когато счете, че по даден въпрос, свързан с тълкуването или действителността на общностното право, е необходимо преюдициално решение, за да му даде възможност да постанови съдебно решение.
- 20 Полезното действие на тази разпоредба би било нарушено, ако вътрешният съд е възпрепятстван да приложи незабавно общностното право в съответствие с решението или със съдебната практика на Съда.
- 21 От гореизложеното следва, че в рамките на своята компетентност всеки вътрешен съд има задължението да приложи общностното право в неговата цялост и да защити правата, които то дава на частноправните субекти, като остави без приложение евентуалните разпоредби от вътрешното право, които му противоречат, без оглед на това дали те предхождат или следват общностната правна норма.
- 22 Ето защо всяка разпоредба на национална правна система и всяка законодателна, административна или съдебна практика, която може да наруши ефективността на правото на Общността, като откаже на компетентния да приложи това право вътрешен съд правомощие да направи необходимото в самия момент на неговото прилагане, за да отхвърли националните законодателни разпоредби, които евентуално създават пречки за пълното действие на общностните норми, е несъвместима с изискванията, които съставляват същността на общностното право.
- 23 Такъв би бил случаят при противоречие между разпоредба на общностното право и последващ национален закон, ако разрешаването на такова противоречие е предоставено на орган със свои собствени правомощия, различен от съда, който е длъжен да осигури прилагането на общностното право, дори ако такава пречка за пълното действие на общностното право е само временна.
- 24 Следователно на първия въпрос трябва да се отговори, че националният съд, натоварен с прилагането на нормите на общностното право в рамките на своята компетентност, е длъжен да гарантира пълното действие на тези

норми, като при необходимост по собствена инициатива оставя неприложена всяка разпоредба на националното законодателство, дори последваща, която им противоречи, без да е необходимо да изисква или да изчаква отмяната на такава разпоредба по законодателен или друг конституционен ред.

- 25 С втория въпрос по същество се иска да се установи — ако се допусне, че защитата на правата, предоставени от общностни разпоредби, може да бъде отложена до фактическата отмяна от компетентните национални органи на евентуалните национални мерки, които им противоречат — дали трябва такава отмяна при всички случаи да има пълно и цялостно обратно действие, с цел да се избегне каквото и да е увреждане на въпросните права.
- 26 От отговора на първия въпрос следва, че националният съд е длъжен да защитава правата, предоставени от разпоредбите на общностния правен ред, и че не е необходимо този съд да изисква или да изчаква фактическа отмяна от компетентните вътрешни органи на евентуални национални мерки, които могат да възпрепятстват прякото и незабавно прилагане на общностните правни норми.
- 27 Следователно вторият въпрос е безпредметен.

По съдебните разноски

- 28 Разходите, направени от правителството на Република Италия и от Комисията на Европейските общности, които са представили становища пред Съда, не подлежат на възстановяване.
- 29 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред Pretore di Susa, последният следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения

СЪДЪТ,

произнасяйки се по въпросите, поставени от Pretore di Susa с определение от 28 юли 1977 г., реши:

Националният съд, натоварен с прилагането на нормите на общностното право в рамките на своята компетентност, е длъжен да гарантира пълното действие на тези норми, като при необходимост по собствена инициатива оставя неприложена всяка разпоредба на националното законодателство, дори последваща, която им

противоречи, без да е необходимо да изисква или да изчаква отмяната на такава разпоредба по законодателен или друг конституционен ред.

Kutscher

Sørensen

Bosco

Donner

Pescatore

Mackenzie Stuart

O'Keefe

Постановено в открито заседание в Люксембург на 9 март 1978 година.

Секретар

Председател

A. Van Houtte

H. Kutscher